

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100365

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литвин Валентина Анатоліївна

2. Lytvyn Valentyna A.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Соціальні та поведінкові науки. Політологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-12-2021

Спеціальність за освітою: Політологія

Місце роботи здобувача: Кімонікс Інтернешнл Інк.

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження: вул. Хрещатик, буд. 8, 5-й поверх, Київ, 01034, Сполучені Штати Америки (США)

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.051.047

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 11.15.23

Тема дисертації:

1. "Неформальні інститути у процесі формування регіональних ідентичностей Донбасу"
2. "Informal institutions in the process of formation of regional identities in Donbas"

Реферат:

1. У даній роботі представлено дослідження впливу неформальних інститутів у процесі формування регіональних ідентичностей Донбасу. Актуальність даного дослідження полягає передусім в акценті на значенні в широкому сенсі культурної складової ідентичності, яка дає можливість більш переконливо

пояснити процес формування та реформування політичних інститутів через вплив певного когнітивного набору (у нашому кейсі – через прояви регіональних самоідентифікацій мешканців Донбасу) на стратегії вибору і дії індивідів в умовах сучасного українського політичного процесу. Оскільки формальні політичні інститути в Україні є недостатньо дієспроможними, особливий дослідницький інтерес становить аналіз неформальних практик в якості важливих стійких компонентів, що системно відтворюються в рамках ідентичностей, а також визначення характеру взаємодії неформальних практик із формальними інститутами. Вивчення феномену регіональних ідентичностей Донбасу є також надзвичайно актуальним практичним завданням в умовах збройного російсько-українського протистояння. Наукова новизна отриманих результатів полягає у здійсненні комплексного дослідження формування регіональних ідентичностей Донбасу крізь інституційно-ціннісну призму аналізу, на основі якого розроблено карту рекомендацій для вироблення політик для ефективного реформування та побудови дієвих демократичних інститутів, а також політик у сфері миробудування та реінтеграції. Отримані результати, які відзначаються науковою новизною, конкретизуються у таких положеннях. Вперше запропоновано та обґрунтовано поняття інституційної інтертекстуальності в якості організаційного принципу неформальних інститутів, що дозволяє концептуалізувати апіорну передзаданність цього феномену, яка заздалегідь обмежує і передбачає специфіку неформальних інститутів, які виникатимуть у конкретному суспільстві. Запропоновано та обґрунтовано інституційно-ціннісний підхід до дослідження феномена ідентичності, який передбачає аналіз неформальних практик та ціннісних установок. Комплексно досліджено взаємозв'язок та взаємовплив неформальних інститутів, цінностей та ідентичності на кейсі регіональних ідентичностей Донбасу. Удосконалено класифікацію типів ідентичності, концептуалізацію та визначення поняття неформальні інститути через введення категорії ідентичності. Дістали подальшого розвитку застосування концепції габітусу П. Бурдьє, яка лягла в основу розробки інституційно-ціннісного підходу до дослідження феномена ідентичності. Також дістали подальшого розвитку застосування концепції територіального простору та простору приналежності С. Рокана та Д. Урвіна. Регіональну ідентичність Донбасу проаналізовано як «переважно територіальний простір, але з сильними ознаками простору приналежності». Продемонстровано, що в рамках інформаційних дискурсів та наративів гібридного україно-російського протистояння, російська пропаганда представляє регіональну ідентичність Донбасу як «переважно простір приналежності». На основі класифікації неформальних інститутів, запропонованої О. Стойко, а також класифікації методів дослідження територіальної ідентичності Я. Олійник та О. Гнатюк, розроблено принципи дослідження ідентичності через вивчення неформальних інститутів. Досліджено прояви регіональних ідентичностей Донбасу на інституційно-ціннісному рівні. Вивчено практичне значення та функції регіональних ідентичностей Донбасу в умовах російсько-українського збройного протистояння. Проаналізовано, яким чином принцип взаємовиключення «чи вони – чи ми» був взятий за основу російською пропагандою для характеристики політики України, створення наративу «протистояння регіональної спільноти решті України», коли через реанімацію та оновлення численних радянських міфів та міфологем був створений образ сепаратистського Донбасу. Здійснено порівняльний аналіз досліджень регіональних ідентичностей Донбасу проведених протягом 2014-2021 років та визначено основні тенденції розвитку та/або трансформації регіональних ідентичностей Донбасу 2014-2021 років. Доведено, що дослідження змін ідентичностей в умовах війни надзвичайно важливе як для розуміння кроків миробудування, так і для розробки стратегії державного розвитку після закінчення збройного конфлікту. Розроблено комплексні рекомендації для вироблення політик у сфері миробудування та реінтеграції на основні концепції онтологічної безпеки Е. Гідденса та інклюзивної громадянської ідентичності, а також з урахуванням інституційно-ціннісних особливостей регіональних ідентичностей Донбасу. Загальні рекомендації полягають в необхідності приділяти значну увагу ціннісному компоненту в рамках культурної та інформаційної політики, а також працювати над встановленням та забезпеченням постійного діалогу між українською владою та населенням.

2. This thesis presents a study of the influence of informal institutions in the process of formation of regional identities in Donbas. The relevance of this study lies primarily in the emphasis on the meaning in a broad sense of

the cultural component of identity, which provides a more convincing explanation of the political institutions' formation and transformation processes through the influence of a certain cognitive set (in our case – through regional self-identification of Donbas citizens) on the strategies of choice and action of individuals in the modern Ukrainian political process. Since formal political institutions in Ukraine are ineffective, the analysis of informal practices as important sustainable components that are systematically reproduced within identities as well as determining the nature of the interaction of informal practices with formal institutions are of particular interest. The study of the regional identities of Donbas phenomenon is also an extremely important practical task in the context of the armed Russian-Ukrainian confrontation. The scientific novelty of the obtained results lies a comprehensive study of the formation of regional identities of Donbas through the institutional-value prism of analysis, based on which a map of recommendations for policy development for effective reforms' implementation and democratic institutions building, as well as policies in peacebuilding and reintegration is developed. The obtained results, which are marked by scientific novelty, are specified in the following provisions. For the first time, the concept of institutional intertextuality was proposed and substantiated as an organizational principle of informal institutions, which allows to conceptualize the a priori predetermination of this phenomenon, which limits and predicts the specifics of informal institutions that emerge in a particular society. The institutional-value approach to the study of the phenomenon of identity, which involves the analysis of informal practices and values, is proposed and substantiated. The interrelationship and interaction of informal institutions, values and identity on the case of regional identities of Donbas are comprehensively studied. The classification of identity types, conceptualization and definition of informal institutions through the introduction of the category of identity are improved. The application of P. Bourdieu's concept of habitus, which formed the basis for the development of an institutional-value approach to the study of the identity phenomenon, was further developed. The application of the concepts of territorial space and the space of belonging of S. Rokan and D. Urwin were also further developed. The regional identity of Donbas was analyzed as «mostly territorial space, but with strong signs of belonging space». It has been shown that within the information discourses and narratives of the hybrid Ukrainian-Russian confrontation, Russian propaganda presents the regional identity of Donbas as «mostly a space of belonging». Based on the classification of informal institutions proposed by O. Stoyko, as well as the classification of research methods of territorial identity Y. Oliynyk and O. Hnatiuk, the principles of research of identity through the study of informal institutions are developed. Manifestations of regional identities of Donbas at the institutional and value levels are studied. The practical significance and functions of regional identities of Donbas under the conditions of Russian-Ukrainian armed confrontation are studied. It is analyzed how the principle of mutual exclusion «either they or we» was taken as a basis by Russian propaganda to characterize Ukraine's policy, creating a narrative «opposition of the regional community to the rest of Ukraine», when through the resuscitation and renewal of numerous Soviet myths and mythologists image of separatist Donbas was created. The comparative analysis of regional identities of Donbas studies carried out during 2014–2021 is done and the basic tendencies of development and/or transformation of regional identities of Donbas during 2014–2021 years are defined. It is proved that the study of identity's changes in the conditions of war is extremely important both for understanding the steps of peacebuilding and for developing a strategy for state development after the end of the armed conflict. Comprehensive recommendations for the development of policies in the field of peacebuilding and reintegration on the basic concepts of ontological security of E. Giddens and inclusive civic identity, as well as taking into account the institutional and value characteristics of regional identities of Donbas are provided. The general recommendations lie in the need to pay considerable attention to the value component in the framework of cultural and information policy, as well as to work on establishing and ensuring a permanent dialogue between the Ukrainian authorities and the population.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Работягова Ірина Володимирівна

2. Rautyagova Iryna V.

Кваліфікація: к. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мацієвський Юрій Володимирович

2. Matsiyevsky Yuriy V.

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гомза Іван Анатолійович

2. Gomza Ivan A.

Кваліфікація: к. політ. н., 23.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вінникова Наталія Анатоліївна

2. Vinnykova Nataliya A.

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грінченко Гелінада Геннадіївна

2. Grinchenko Gelinada H.

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

